

Egypt og Vestens visdomstradisjon

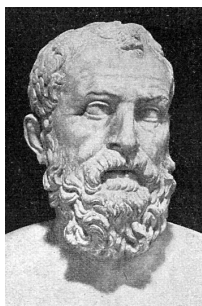
Av Lars Sunnanå, Visdomsskolen

Den største pyramiden på Gizaplatået like utenfor Kairo. Denne pyramiden var ikke et gravkammer men ble brukt til Innvielser. Legg merke til at pyramidens toppsten mangler. Dette er et sentralt poeng i artikkelen. Sfinksen i forgrunnen er «Terskelens Vokter», der kandidatene for Innvielse måtte gjennomgå krevende tester før de fikk adgang til pyramidens indre.

Både Vestens religion, naturvitenskap og filosofi har sine røtter i Det gamle Egypt. For flere tusen år siden skapte denne kulturen et stort imperium. De konstruerte imponerende byggverk og hadde avansert kunnskap på en rekke felter.

Ifølge Platon forvaltet den egyptiske kulturen en eldgammel kunnskapstradisjon. I dialogen «Timaios» skriver Platon om Solons reise til Egypt i cirka 590 f.Kr. Platon beretter at egyptiske prester da fortalte Solon at grekerne var som små barn sammenlignet med egypterne, fordi grekerne ikke hadde noen kunnskapstradisjon og ingen gammel vitenskap. Prestene forteller Solon at den egyptiske kulturen er 8000 år gammel, og de fortsetter med å fortelle om egypternes historiske nedtegnelser om Atlantis. Ifølge de egyptiske prestene forsvant dette kontinentet i Atlanterhavet, 9000 år før samtalen med Solon fant sted.

Solon (cirka 638 – 558 f.Kr.). Solon la fundamentet for Athens demokrati. Han dro på reise til Egypt, hvor han møtte farao Amasis II og besøkte Neiths tempel i Sais. Der fikk han høre historien om Atlantis av egyptiske prester.

Naturvitenskapens vugge sto i Egypt

Ordet *alkymi* har sin opprinnelse i det gamle navnet for Egypt – *Kmt*. De greske filosofene hentet inspirasjon og kunnskap fra Egypt, og de kalte egypternes lære om naturen for *chmeia*, som betyr «fra Egypt». Araberne overtok det greske ordet, slik at det ble *al-kīmīā* (الكيمياء) på arabisk. Derfra fant ordet veien inn i latin og moderne europeiske språk. Både ordet og fagområdet kjemi har sitt opphav i alkymi, så dermed kommer også kjemi opprinnelig fra *Kmt*, Det gamle Egypt.

Jødedommens vugge sto i Egypt

I Bibelen kan vi lese at Moses ble oppdratt som Faraos sønn og fikk opplæring av det egyptiske presteskapet. Senere utvandret han fra Egypt som leder for israelittene og etablerte jødedommen. Selv om Moses fikk de viktigste punktene nedskrevet på en steintavle av sjefen sjøl, må vi anta at han også brukte barnelærdommen fra Egypt da han utformet den nye religionen. Navnet Moses kommer for øvrig fra det egyptiske «mes», som betyr sønn.

Ifølge Ove von Spaeths forskning ble Moses oppfostret i et dynasti som hadde sitt hovedsete i Luxor rundt 1500 - 1400 f.Kr. Herskerne på denne tiden var Thutmoses I, II og III, samt den kvinnelige faraoen Hatshepsut. Ove von Spaeth har funnet sterke indisier på at Hatshepsut var Moses' mor eller eventuelt fostermor. *Thutmoses* betyr forresten «sønn av Thot», som var den egyptiske visdomsguden. Det er dermed samme navn som *Moses*. Lesere som vil fordype seg i dette emnet, kan studere Ove von Spaeths fembinds-verk om Moses. (se www.moses-egypt.net)

Kabbalah er jødedommens esoteriske lære, og kabbalister hevder at tradisjonen deres opprinnelig stammer fra Egypt. I kabbalah har den hemmelige læren fra Egypts templer blitt videreutviklet og satt inn i et oversiktlig system. De som ønsker å studere kabbalah, kan prøve seg på Dion Fortunes «*Kabbalah – Vestens mystikk*», utgitt av Visdomsskolen.

Kristendommens esoteriske lære kom fra Egypt

Kristendommen utviklet seg fra jødedommen og har dermed også røtter i Egypt. For å understreke denne forbindelsen, fortelles det i Matteus-evangeliet at Jesus ble tatt med til Egypt like etter fødselen i Betlehem. Jesus tilbrakte altså sine først leveår i Egypt.

I likhet med jødisk kabbalah har også kristendommen en esoterisk kjerne basert på den evige visdommen fra Egypt. Vi finner et hint til denne læren i Matteus, kapittel 21.42. Her omtales Jesus som «Stenen». Med dette menes «*De Vises Sten*», som vi også kjenner fra alkymien. «Stenen» er symbol på Opplysningen eller den åndelige Innvielse. Her er sitatet fra Matteus slik det står i den nyeste norske versjonen av Bibelen: «*Stenen som bygningsmennene forkastet, den er blitt til hjørnesten*».

Men dette er en misvisende oversettelse, der den esoteriske meningen har blitt borte. De opprinnelige greske ordene *κεφαλὴν γωνίας* (*kephalhen gonias*) er i den norske Bibelen oversatt til «hjørne» slik at det blir «hjørnesten», men den korrekte oversettelsen er «topp-hjørnesten». (Ordet *κεφαλὴν* betyr hode eller topp, mens *γωνίας* betyr hjørne eller ytre

vinkel). I den greske originalteksten siktes det til toppstenen som er det høyeste punktet på en pyramide. Denne stenen symboliserer Innvielsen.

Symbolikken er benyttet på den største pyramiden på Giza-plataet, der toppstenen mangler. Forskere påstår at denne kjempestore stenen på uforklarlig måte har blitt fjernet i årenes løp, men i Vestens esoteriske tradisjon kjenner man sannheten: *Toppstenen har aldri vært der.* Giza var det gamle Egypts viktigste mysterieskole, og pyramiden ble brukt som innvielseskammer i de egyptiske mysterier. Kandidaten for innvielse ble lagt i sarkofagen i det såkalte «Kongens kammer» inni pyramiden, mens egyptiske prester bisto kandidaten i å knytte kontakt med de oversanselige verdener. Dette emnet er behandlet i Erik Ansvangs artikkel «*Innvielsesdøden i Det gamle Egypt*» som finnes på www.visdomsskolen.no, under «Lesestoff & Lenker».

Pyramidens toppsten mangler, fordi den som ble innviet *selv skulle forvandles til toppsten.* Denne stenen er «De Viser Sten» og symboliserer kontakten mellom det jordiske og det himmelske. Stenen representerer forbindelsen mellom menneskets vanlige, fysiske bevissthet og den oversanselige bevisstheten. Det er denne stenen Jesus Kristus har blitt, da han i Matteus-evangeliet omtales som «topp-hjørnestein».

«The Great Seal of The United States of America» finnes på baksiden av dollarseddelen. Den offisielle beskrivelsen fra 1782 har følgende knappe og kryptiske omtale av seglet: «En uferdig pyramide. Øverst et øye i et triangel, omgitt av en glorie.» George Washington og andre sentrale personer bak etableringen av USA var frimurere og kjente til symbolikken rundt pyramidens toppsten. Seglet viser til toppstenen på Gizaplataets store pyramide. Samtidig er det et symbol på menneskets åndelige Innvielse, og Jesus Kristus slik han omtales i Matt. 21.42. I likhet med andre ordensselskaper sporer Frimurerordenen sin esoteriske lære tilbake til Egypt. Den hemmelige læren i Europas ordensselskaper er presentert i boken «Skyen foran Helligdommen», utgitt av Visdomsskolen.

Den vestlige filosofiens vugge sto i Egypt

Grekernes esoteriske lære ble kalt for *hermetisme*, etter den greske visdomsguden Hermes. Det var en hemmelig kunnskap som ikke skulle formidles åpent til alle og enhver. Den dag i dag bruker vi ordet «hermetisk» og «hermetikk» om noe som er innelukket og avstengt fra den ytre verden. Platon og andre greske filosofer kan fortelle at Hermes er identisk med den egyptiske visdomsguden Thot, og at den hermetiske læren opprinnelig stammer fra Egypt.

Platon, Pythagoras og andre greske filosofer dro til Egypt og fikk undervisning. Så dro de tilbake til Grekenland, opprettet skoler og formidlet kunnskapen de hadde mottatt. Pythagoras etablerte sin mysterieskole i Kroton, en gresk koloni i Italia, mens Platon hadde sitt Akademi like utenfor Athens sentrum. Disse filosofenes *eksoteriske* eller åpne lære ble nedskrevet og finnes i bøker, mens den *esoteriske* læren kun ble formidlet muntlig til elevene ved skolen.

De hermetiske skrifter

På 1400-tallet ble skriftsamlingen «*Corpus Hermeticum*», eller de hermetiske skrifter, oversatt til latin og gjort tilgjengelig for de lærde i hele Europa. Dette er Vestens mest betydningsfulle bok noensinne, etter Bibelen. De hermetiske skrifter ble nedskrevet i Egypt rundt vår tidsregnings begynnelse, så de er «bare» et par tusen år gamle. Men de inneholder egyptisk mysterielære fra de eldste tider. Tolkningen av inskripsjoner på pyramidevegger viser klare paralleller mellom de gamle egypternes religion og de hermetiske skrifter, selv om språket selvsagt er annerledes. De gamle egypterne formidlet læren ved hjelp av bilder og symboler, mens forfatterne av de hermetiske skrifter brukte filosofi og logikk.

Etter publiseringen på 1400-tallet ble «*Corpus Hermeticum*» lest av en lang rekke betydningsfulle personligheter: Pico della Mirandola, Nicolaus Copernicus, Leonardo da Vinci, Albrecht Dürer, Giordano Bruno, Paracelsus, Tycho Brahe, Erasmus av Rotterdam, John Comenius, Johannes Kepler, Galileo Galilei, Francis Bacon, forfatteren av Shakespeares verker, Isaac Newton, Gottfried Leibniz, Baruch Spionza, og så videre – disse personene skapte en europeisk kunnskapstradisjon og la grunnlaget for moderne vitenskap, den industrielle revolusjon, humanisme og demokrati. Og på tvers av landegrenser og århundrer som skiller dem, har de alle én ting felles: de hadde lest og studert de hermetiske skrifter fra Egypt.

Maleri i Siena-katedralen, Italia, fra cirka 1485. Bildet skal forestille Hermes. Nederst ser vi bildetittelen, som på norsk blir «Hermes Mercurius Trismegistos, Moses' samtidige». At Hermes bokstavelig talt ble tatt inn i kirken viser hvor stor innflytelse hermetismen hadde i denne tidsepoken.

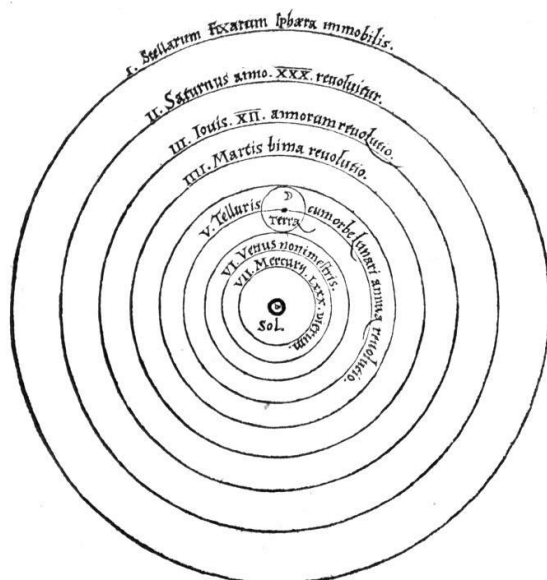
Det heliosentriske verdensbildet

Copernicus blir holdt for å være den som oppdaget det heliosentriske verdensbildet, som sier at Solen står i midten mens Jorden og de andre planetene sirkulerer rundt.

Men Copernicus hadde studert de hermetiske skrifter, og der kunne han lese at Solen befinner seg i sentrum. Det følgende sitatet er fra den hermetiske traktaten «*Asclepius til Kong Ammon*»: «Solen er plassert i sentrum av Kosmos og bærer det som en krone. Lik en dyktig kusk styrer Solen vognen til Kosmos; Solen har festet tømmene til seg selv, og slik sørger den for at Kosmos ikke kommer ut av kontroll.» Her har vi altså en 2000-år gammel egyptisk beskrivelse av det heliosentriske verdensbildet, og en poetisk skildring av gravitasjonskraften.

Copernicus la frem sine oppdagelser i 1543, i boken «*De Revolutionibus Orbium Coelestium*». I begynnelsen av boken, der forfatteren for første gang presenterer den nye modellen av solsystemet, henviser han til Hermes Trismegistos. Copernicus kaller her Solen for «*Trimegistus visibilem Deum*», eller «Trismegistos' synlige Gud». Copernicus jobbet med boken i flere ti-år, så det er et grundig og gjennomarbeidet verk. Det er ingen tilfeldighet eller plutselig innfall at han henviser til hermetismen på samme bokside som han presenterer den nye modellen av solsystemet. Med denne referansen ville Copernicus vise til en viktig inspirasjonskilde, en kilde som også plasserer Solen i sentrum.

NICOLAI COPERNICI
net, in quo terram cum orbe lunari tanquam epicyclo contineri diximus. Quinto loco Venus nono mense reducitur; Sextum denique locum Mercurius tenet, octuaginta dierum spacio circū currens. In medio uero omnium residet Sol. Quis enim in hoc

pulcherimo templo lampadem hanc in alio uel meliori loco poneret, quā unde totum simul possit illuminare. Siquidem non inepte quidam lucernam mundi, alij mentem, alij rectorem uocant. Trimegistus uisibilem Deum, Sophoclis Electra intuentē omnia. Ita profecto tanquam in folio regali Sol residens circum agentem gubernat Astrorum familiam. Tellus quoque minime fraudatur lunari ministerio, sed ut Aristoteles de animalibus ait, maximā Luna cū terra cognationē habet, Concipit interea à Sole terra, & impregnatur annuo partu. Inuenimus igitur sub hac

Utdrag fra Nicolaus Copernicus' «*De Revolutionibus Orbium Coelestium*» som ble utgitt i 1543. Her presenteres det heliosentriske verdensbildet for første gang siden Antikken. På fjerde linje nedenfor illustrasjonen ser vi henvisningen til Hermes, der det står «*Trimegistus visibilem Deum*», som betyr at (Solen er) Trismegistos' synlige Gud.

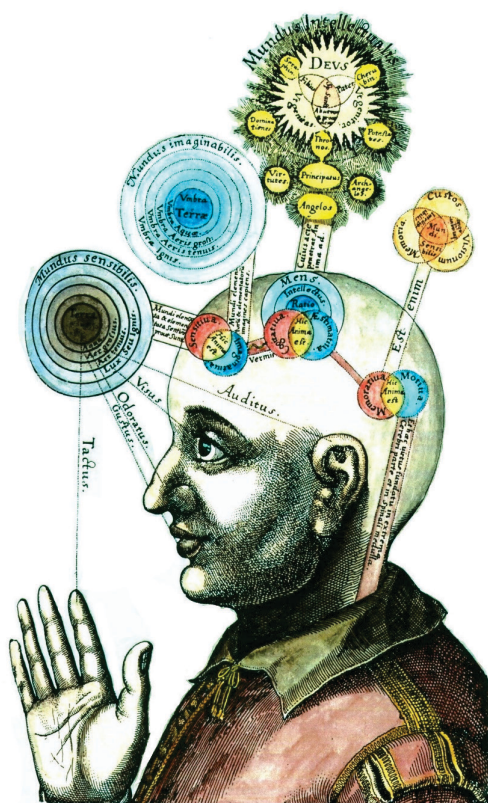
Hermetisme og kvantefysikk

Noen av kvantefysikkens viktigste bidragsytere hentet også inspirasjon fra egyptisk visdomslære, slik den kommer til uttrykk i hermetisme og alkymi. Det gjelder først og fremst Wolfgang Pauli, som fikk Nobelprisen i fysikk i 1945. I brevveksling med Carl Gustav Jung kommer Pauli stadig tilbake til hermetisme og alkymi. Han var særlig inspirert av Rosenkors-filosofen, alkymisten og hermetisten Robert Fludd. I et brev til Jung datert 30.10.38. skriver Pauli: «Blant bøker som omhandler alkymi er det særlig dem fra 1600-tallet som interesserer meg, og da i første rekke Fludds bøker på grunn av symbolikken han bruker».

Nedenfor ser vi en illustrasjon fra Fludds bok «*Utriusque cosmi historia*». Den viser hvordan en mystiker kan motta inntrykk fra de åndelige verdener. Pauli fikk stort utbytte av å studere Fludds illustrasjoner, fordi han selv hadde oversanselige opplevelser lik dem som Fludd beskriver. Paulis etterlatte notater og brev viser at han tok utgangspunkt i sine inntrykk fra de oversanselige verdener da han utviklet kvantefysikken.

Boken «*Kybalion*» ble høsten 2016 utgitt av Visdomsskolen. Her presenteres hovedelementene i den hermetiske læren i et moderne språk, tilpasset dagens lesere. Sitat fra «*Kybalion*»: «Egypt var selve arnestedet for skjult visdom og hemmelig lære... Alt fundamentalt og essensielt innhold i de forskjellige esoteriske visdomstradisjoner kan spores tilbake til Hermes.» Som vedlegg til boken finnes tre av de mest sentrale hermetiske skriftene, nedtegnet like etter Jesu fødsel.

Visdommen fra Egypt er fundamentet for vår vestlige sivilisasjon. Det går en esoterisk understrøm fra Egypt, via Antikken med gresk kultur og kristendom, så videre til Renessansen og helt frem til moderne kvantefysikk.

Illustrasjon fra «*Utriusque Cosmi Historia*», ca. 1620, av Robert Fludd (1574 – 1637). Fargelagt av Adam McLean, Alchemy Web Shop.

På Fludds illustrasjon er sirkelen helt til venstre «Mundus sensibilis», et latinsk uttrykk som betyr sanseverdenen. Dette er den materielle verden som mennesket erfarer gjennom de fysiske sansene. Den neste sirkelen er «Mundus imaginabilis», en lavere oversanselig verden som også kalles astralplanet. Deretter kommer «Mundus intellectualis», som er en høyere åndelig verden. På illustrasjonen har denne verden fått form etter det kabbalistiske Livets Tre. Sirkelen lengst til høyre skal forestille underbevisstheten, med blant annet hukommelse, vaner og drømmer. Fludds illustrasjon viser at inntrykk fra de oversanselige verdener mottas via chakraene i hodet.